

Hyphaene (Duma)

čeleď: Arecaceae

Roste v Africe, Indii a Madagaskaru. Může vytvářet samostatné kmeny nebo vidličnatě dělené kmeny nebo i trsy. Patří mezi dvoudomé rostliny. Pod zemí vytváří dlouhý kúlovitý kořen. Listy jsou vějířovité a na bázi asymetrické. Plody jsou prakticky kulovité až hruškovité v barvě červenooranžové až tmavěhnědé a jejich dužina je jedlá. Vlákna listů se využívají k výrobě pytlů, rohožek, košů, provazů, atp.

Růst je pomalý. Vyhovují ji sušší místa.

Množí se semeny (klíčení je zdlouhavé).

Hyphaene compressa

oblasti: Arabský poloostrov, Etiopie, Indie, Jihoafrická Republika (JAR), Keňa, Madagaskar, Mosambik, Somálsko, Tanzánie

Roste od Etiopie po Mosambik jako dvoudomá palma. Kmen může být jediný anebo ve spodní části rozdělený na až 4 kmínky a celkově vytváří 16 - 64 korunek. Dorůstá výšky 7 - 12 (i 20)m. Borka je šedá. Listy jsou šedozelené, dlanité, voskovité, mají délku do 0,8 (i 2,5)m, šířku až 1,25m, je rozeklaná ze 2/3 zpravidla na 30 dílů a ty znovu z 1/3, řapíky jsou dlouhé 0,8 - 1,25m a mají až 2cm dlouhé zpětně zakřivené černé trny. Samčí květenstvím je palice délky do 1,5m, vlastní květy vyrůstají po 3ks, jsou velké do 2mm, světlezelené, kalich 3četný, trubkovitý, koruna je úzká, 3četná s 6ti tyčinkami, samičí květenství je dlouhé do 1,5m, vlastní květy jsou zelené a dlouhé do 5mm. Plody jsou jedlé, hnědooranžové, kulovité až (ob)vejčité, sladké, na povrchu stlačené až d'olíčkaté, dlouhé (6 -) 7 - 10 (i 12)cm a široké (4 -) 5 - 8 (i 9)cm.

Vyhovují ji teploty kolem 37°C v prostředí polopouště s pH 9 a chudou půdou a blízkost vodního toku. Dobře snášejí požáry.

Hyphaene coriacea

oblasti: KwaZulu-Natal, Madagaskar

Roste od JAR po Madagaskar v podobě keře nebo stromu. Dorůstá výšky 1,5 - 5m. Kmínky mohou být 1 - 2x větvené. Listy jsou dlouhé 30 - 80cm, rozeklané do 15 - 20ti dílky, řapíky jsou dlouhé do 70cm a mají až 1cm dlouhé trny. Samčí květenství je dlouhé do 1m, obloukovité nebo převislé, vlastní květy jsou žluté, dlouhé 3mm, samičí květenství je dlouhé do 1m a vlastní květy jsou dlouhé 2mm. Plody jsou hnědé, zvonkovité, dlouhé 3 - 6cm a široké 2,5 - 4cm.

Hyphaene dichotoma

oblasti: Indie, Srí Lanka

Roste v Indii a Srí Lance.

Hyphaene guineensis

oblasti: Angola, Libérie

Roste od Libérie po Angolu.

Hyphaene macrosperma

oblasti: Benin

Roste v Beninu.

Hyphaene petersiana

oblasti: Angola, Botswana, Burundi, Demokratická Republika Kongo (Zair), Malawi, Mosambik, Namibie, Rwanda, Tanzánie, Transvaal, Zambie, Zimbabwe

Roste od JAR po Tanzánii. Dorůstá výšky 5 - 7 (i 18)m. Plody mají v průměru 6cm.

Růst je pomalý.

Množí se semeny.

Hyphaene reptans

oblasti: Jemen, Keňa, Somálsko

Roste v Somálsku, Keni a Jemenu.

Hyphaene thebaica (Duma thébská)

oblasti: Egypt, Izrael, Jemen, Karibik, Keňa, Mauretánie, Pákistán, Palestina, Saudská Arábie, Senegal, Somálsko, Středoafriická Republika, Súdán, Tanzánie

Roste v jihozápadní Asii, od Egypta po Somálsko a dále po Senegal a Mauretánii v podobě dvoudomé palmy. Dorůstá výšky do 17m při průměru kmene do 90cm. Kmen se 2 - 3x vidličnatě větví. Listy vyrůstají na vrcholku kmenů v počtu 20 - 30ks, dorůstají délky 1,2 - 1,8 (i 2)m, řapíky jsou trnité, čepel vějířovitá, dělená i více než z 20ti dílků. Květenstvím je palice, vlastní květy jsou žluté nebo načervenalé a malé. Plodem je hnědooranžová až oranžová peckovice délky 7 - 8,5cm a šířky 5cm.

Další informace:

<http://botany.cz/cs/hyphaene-compressa/>

<http://databaze.dendrologie.cz/index.php?menu=4&id=867>

<https://www.rostliny.net/>